

Selecții din cărțile vremii făcute de PREOT FOTESCU ION – PAROHIA ROȘIUȚA

ISTORIC AL BISERICILOR ORTODOXE DIN ORAȘUL MOTRU

Este arhicunoscut din presă, de la radio și de la televizor orașul nou al minerilor de la Motru. Este vorba de o creație a timpurilor noi, de un oraș de muncitori. Printr-o fericită inspirație numele lui este împrumutat de la regiunea în care „cărbunarii luminii” își desfășoară activitatea la suprafață și subteran. Numele de Motru este atât de vechi cât neamul nostru daco-român.

Într-adevăr, între cele mai însemnate orașe din Dacia, Ptolemeu (pe la jumătatea secolului II d.Hr.) menționează localitatea „Amutrium”, iar în Tabul a Peutingeriana (365-366) găsim același oraș „Amutria”).

Nimeni nu s-a îndoit de originea dacică a acestui toponim, care până la urmă reprezenta toată valea râului Motru. În anul 1415 iunie 10, Mircea cel Mare amintește de „județul Motrului”. Este în adevăr unul dintre vechile județe românești dispărute, după o reorganizare administrativă, când o parte a acestui județ a trecut la Mehedinți și alta la Gorj.

Numele apei Motru, amintit în (1496-1508) aprilie 6, este menționat într-un document dat de Radu cel Mare Mănăstirii Tismana.

În anul 1966, mai 24, făcându-se începutul exploatării miniere în această zonă, satele Cireșu, Horăști, Leurda, Lupoița, Merișu, Ploștina și Roșiuța au format o unitate administrativă urbană. Astfel, printr-un decret prezidențial a luat ființă pe harta țării un oraș nou, actualul oraș Motru. Pe parcurs s-au ridicat aici blocuri pentru muncitori și pentru personalul administrativ, școli, unități comerciale, etc.

Inginerul Corneliu Bătăcui menționa, în 1977, că în orașul Motru există clubul minerilor cu o sală de spectacole cu 500 de locuri, sală de ședințe, bibliotecă, săli de lectură, săli de balet, cine-club.

În continuare vom prezenta vechile așezări – actualele cartiere ale orașului Motru, în ordine alfabetică, așa cum le-am menționat mai sus.

CIREȘU, fost cătun de clăcași și aparținea de satul Ploștina.

Etimologie: Cuvânt străbun de la românescul cireș (pom).

Date istorice. Deși localitatea este destul de veche, așezarea apare în 1693, feb.28, când căpitanul Vasile face o notă de cărțile ce a adus la marea Tismana, Daia din Cireș, date în seama chelarului Răduț, și anume: Pravilă mare, Evanghelie, Liturghie, Molitfelnic, Triod, Tetraevanghele. Este de fapt cea mai veche bibliotecă a cătunului respectiv. În 1840, această localitate conta ca mahala a satului Ploștina din plasa Baia, jud. mehedinți și ținea de Mănăstirea Tismana. Avea o biserică de lemn, cu hramul « Bunăvestire», făcută de popa Ghiță zugravul, Barbu al văduvei, Nițu Cuțui ș.a. A fost gata în 1814 iunie 29. În 1845 ținea de plasa Motru de Sus și avea 43 de familii. La biserică slujea preotul Constantin fiul lui Ion Rănescu, hirotonit în 1842 mai 26, pe biserica din Știucani, Paracliser era Ion, fiul lui popa Istratie. În anul 1872 conta ca sat în plaiul Cloșani, jud. Mehedinți. În 1885, vechea biserică de lemn s-a restaurat prin stăruința preotului Constantin Albișoreanu, absolvent al seminarului de patru ani și hirotonit la 3 mai 1880. În 1907, preotul Albișoru a făcut, cu cheltuiala sa ușile laterale ale altarului, ca mulțumire că a scăpat cu viață în urma participării la răscoală. El a murit în anul 1916 și a urmat preotul I.G. Ciortan, numit la 1 aprilie 1919. Aceasta în 1941 a opta pentru învățământ și în locul lui a fost numit Sterie Chițimia. Pe parcurs satul Cireșu s-a integrat la satul Ploștina, care nu avea biserică. În 1983, s-a ridicat o biserică de zid cu vechiul hram Bunăvestire și de ea aparțin satele Ploștina, Cireșu și Porcașa. Slujește aici Pr. Iulian Bivolu.

HORĂȘTI (M, G), fost cătun de clăcași. În prezent Horăști este cartier al orașului Motru.

Etimologie: Își trage numele de la patrimoniul Hoară, familie care există și azi.

Date istorice. În 1832, cătunul Horăști ținea de plasa Baia (de Aramă) și era proprietate a « răposatului serdar Ștefan Minculescu, la care locuitorii clăcuiau și dau zeciuală din toate rodirile». Așezarea era mult mai veche. În 1812, cătunarii de aici ridicaseră o biserică de lemn, cu hramul Sf. Gheorghe, făcută de locuitorii satelor Horăști și Brebeți. În 1845, satul Horăști ținea de plasa Motru

de Sus, jud. Mehedinți și era proprietatea praporcului Iorgu Minculescu, cu 82 familii, în jurul bisericii Sf. Gheorghe care slujea preotul Ion, fiul lui Dinu Cernăianu, hirotonit în 1841 iulie 5, iar paracliser era Răducan Cernăianu. În 1872, satul Horăști forma o comună cu cătunele: Băzăvani, Brabeți, Duculești, Gura Văii, Țepoșani și Țirioi. În 1876, satul Horăști ținea de comuna Strâmtu și avea preot pe Ion Cernăianu, practicant BOR. În 1877, 65 locuitori din comuna Horăști au contribuit cu suma de 70,50 lei pentru cumpărare de arme. În luptele din 12 ian. 1878, în războiul pentru independență au murit următorii soldați: Cuțui Păun și Popescu Nicolae din Horăști cu același hram. În 1900, comuna Horăști ținea de plasa Văilor și era compusă din satele Băzăvani, Brabeți, Pîrvănești și Scoarța și avea școală cu un învățător. În 1906 parohia Horăști era compusă din satul Horăști și cătunele Țirioi și Băzăvani. Era preot aici Const. Cernăianu hirotonit în 1879, și avea doi cântăreți cu școală: Petre I. Hoară și Ion lala. În 1907 martie 28, preotul Const. Cernăianu din Horăști fusese implicat în răscoală. În 1909, comuna Horăști avea și cătunele Băzăvani și Țirioiu. Era preot aici tot C. Cernăianu la 6 martie 1879. În 1917, locuitorii din Horăști și alte sate au fost arestați cotropitori ca partizani ai lui Victor Popescu și judecați la Turnu Severin - Drobeta. Mihail Cernăianu din Horăști a fost condamnat la moarte.

1924, parohia Horăști avea și cătunele Brabeți, Scoarța, Pîrvănești, Băzăvani, Duculești, Purlești și satul Țirioiu (cu trei biserici). Paroh era Const. Cernăianu, cu seminarul gradul I, cântăreți Petre I. Hoară și Ion și Ion Lală.

În 1941 era paroh preotul M.I. Lala (n. 1908 și aceiași cântăreți ce au și în 1924).

În prezent la parohia Horăști este preot Aurel Brezan. Satul are vechea biserică.

LEURDA sau leorda (M, G), fost sat de clăcași, în prezent este cartier noului oraș Motru.

Etimologie: Toponimul leurda și-a luat numele de la planta erbacee leurdă, cu gust de usturoi. Se consumă în mediul rural ca și usturoiul.

Cuvântul este de origine dacică. Localitatea este tot atât de veche.

Date istorice. Mircea cel Mare dă (în 1406-1418) Mănăstirea Tismana, satul Leurda și altele. În 1424 aug. 5, Dan Voievod întărește aceleiași mănăstiri satul Leurda. În 1428 oct. 28, întărește Mănăstirilor Tismana și Vodița, satul leurda din județul Jaleș. Urmărind documentar această

așezare străbună aflăm că în 1444 sept. 20, Iancu de Hunedoara întărește aceluiași mănăstiri satul Leurda din județul Jaleș. Ca și județul nostru. Județul Jaleș este una din străvechile împărțiri administrative. În 1497 dispăruseră și, în locul lor, apar județele Mehedinți și Gorj. În 1562 ian.9, Petru Voievod întărește și el mănăstirii Tismana, satul Leurda. În 1794, moșiile Ploștina, Merișul și Leurda erau cu arenă de mănăstire cu 400 taieri. La fel în 1795. În 1812, locuitorii satului Leurda au cumpărat un Octoih (1811) cu 50 taleri fără o pară și l-au dat bisericii Vrăbeți. În 1831, satul Leurda avea 54 de curți. În 1832 aprilie 6, satele Ploștina, Leurda și Merișul erau tot proprietatea Mănăstirii Tismana și se constata că fiecare clăcaș a lucrat câte 12 zile de clacă pe un an, iar cei ce rămâneau «rămășiță» sau nu avea arendașul trebuință de lucru «au plătit câte un leu ziua, cum și pentru carul de lemne câte 3 lei. Și de la toate slugurile ce se alcătuiau pe moșie, câte o zi de plug. Și zeciuială din rodurile ce s-au făcut, bez din vin. Au luat-o și din douăzeci vedre una. Și dijma fânului în bani, după voința arendașilor, asemănată Pravilei domnului Caragea». În 1840, satul Leurda ținea de plasa Baia, avea o biserică de lemn cu hramul «Sf. Voievozi», sfințită în 1797 noiemb. 8. Fusese făcută de Vasile Sterpu, Cosdi Rîmă, Dumitrașcu Hoară și Ion Hoară. Biserica aceasta s-a reparat în 1878. În 1871, comuna Leurda ținea de plasa Motru de Sus și avea 445 de locuitori. În 1876, satul Leurda avea 103 familii. Era preot aici Sandu Gheorghe practicant. În 1877, 26 locuitori din comuna Leurda contribuiseră pentru cumpărare de arme, iar în războiul de independență au căzut în lupte următorii soldați: Frîncu Vasile, Iorga Barbu și Rîmă Const.. În 1901, Leurda « comună rurală și sat» ținea de plasa Văilor. Avea 600 locuitori și o școală deschisă în 1892, cu un învățător. În 1906, Merișul și Leurda formau o parohie. Era preot aici Ioan C. Cernăianu și Matei Verboncu, ambii cu școală. În 1924 era preot aici tot Ioan Milotinescu. În 1941, satul Leurda avea 149 familii și avea preot pe Eugen Baculescu, numit în 1930. Era ajutat de cântăreții Em. Birnaure și Grigore Gogan, ambii cu școală (Anuar 1941, p. 516). În prezent satele Merișul și Leurda aparțin de parohia Merișul, unde este preot Ion Radu. Biserica «Sf. Voievozi» din satul Leurda a fost restaurată în 1893.

LUPOIȚA sau Luponița, cătun de moșneni, în prezent cartier al orașului Motru.

Etimologie: Diminutiv de la Lupoiaia, soția unui Lupu. Cuvânt străbun. Localitatea este una din vechile așezări.

Date istorice: În 1497 sept. 15, Radu Voievod întărește jupanului Cristian și feciorilor săi vitregi, Stepan și Tepșa, satul Lupoiața (DRH, B, I, p. 453), identificat cu Lupoiața, deși acesta apare pe parcurs cu așezare de moșneni. La finele secolului al XVIII-lea, cătunul Lupoiața își avea biserica lui. În 1831 avea 40 de curți. Catagrafia din 1840 menționează mahalaua de moșneni Lupoiața cu o biserică de lemn, cu hramul «Adormirea Maicii Domnului» (15 august), făcută în 1793 și sfințită la 29 iunie. Între cititori aflăm pe popa Ion Mențanu, Gheorghe Robu, Cosdi Nicolescu și Matei Nicolescu. În catagrafia din 1845, Lupoiața era tot mahala a satului Roșiuța (sau Lupoiața de Roșiuța) plasa Motru de Sus. Locuitorii erau moșneni și aveau biserica amintită la care slujea preotul Nicolae fiul lui popa Ion, hirotonit în 1833 iunie 4, iar paracliser era Dumitru fiul lui popa Nicolae. În 1847, o notă pe o Cazanie arată că această carte a fost cumpărată din București, de popa Nicolae, fiul lui popa Ion Mențianu, slujitor la această biserică. Au contribuit și Nicu fiul lui Ioan Bekeru, Dumitru și Gheorghe – toți frați, cu 32 lei, Pîrvu Bălianu din satul Roșiuța; mahalaua Roșiuța a dat 33 lei și cartea a fost dată bisericii din Lupoiața. Interesantă este o inscripție aflată pe ușa clopotniței, care menționează pe «Vasile Meșteru, 1797 iulie 3». În 1871, Lupoiața apare ca «sat-cătun» al comunei Roșiuța, plasa Motru de Sus. În 1876 avea 62 familii și era preot aici Ion Nemțianu practicant, cântăreț era Const. D. Tutunaru, iar paracliser Radu Mazilu. În 1901, satul Lupoiața aparținea de comuna Roșiuța, plasa Văilor, jud. Mehedinți. Se menționa că « în cătunul Lupoiața sânt cărbuni de pământ». În 1906, biserica din lemn de aici era în curs de restaurare și ținea de parohia Roșiuța. La aceasta slujea preotul supranumerar Ioan Mențianu, grămatic hirotonit la 31 mai 1861. În 1909 era același preot cu mențiunea că s-a născut la 16 mart. 1832. Acum «cătunul» Lupoiața ținea de comuna Ploștina, iar biserica filială de lemn «s-a refăcut între anii 1906-1907». În 1924 slujea aici preotul paroh de la Roșiuța. În 1941 Lupoiața avea 35 familii, Biserica filială cu hramul «Adormirea Maicii Domnului» s-a reparat în 1931. În prezent cartierul acesta ținea de parohia Roșiuța unde preot este Ilie Ungureanu.

MERIȘ sau Merișani fost sat de rumâni, așezat pe Valea Motrului. Deși face parte din comuna Broșteni, jud. Mehedinți în ultimul timp a fost prins în zona de exploatare minieră și este socotit vatră a noului oraș.

Etimologie: Meriș, loc unde cresc merii (*malus sylvestris*) în stasre naturală și mărul domestic (*malus domestica*). Cuvânt străbun: măr, lat. *Melus*.

Date istorice: Cel mai vechi document păstrat în arhive cu privire la satul Meriș este o carte a lui Petru voievod din anul 1652 ian. 9, prin care se întărește stăpînirea Mănăstirii Tismana peste satul Turcinești ce fusese cotopt de Merișani cu 12 boieri și hoternic. Tot atunci mănăstirea a adus 24 boieri jurători și au așezat hotarul pe unde a fost din vechime. În 1575 oct. , în cartea lui Mihnea vodă pentru București, între martori aflăm pe Dobroslav și Vlăducu «din Merișani». În 1636 nov. la 10, Zaida vinde jupînesei Todosii din Orbești și coconilor ei partea de moșie din Meriș, 2 teie și jumătate alături cu «al agăi Buliga», cu 25 ughi. Apare aici «lon geamănul mărturie, din Merișani». În 1645 iul. 23, Stanciu Epurescu și cu fetele lui Lupșa vinde lui Buliga mare căpitan jumătate din teiul epuresc, din Meriș. În 1647 apr. 26, din cartea lui Matei Basarab aflăm că Vintilă, Dumitru, Duicu , Lupu și Alexandru - megieși, din județul Dolj, au cumpărat jumătate din Strîmba de la fetele lui Țalapie logofăt din Merișani, jupînesele Anca și Maria. În cartea lui Constantin vodă din 1657 dec. 17, se amintește că megieșii amintiți cumpăraseră jumătate din Strîmba «la vreme de nevoe». În 1650 mart. 31, Matei Basarab întărise lui Buliga mare căpitan de dorobanți din Ciovîrnoșani, cumpărătură de la Voica fata Oprei din Meriș, pentru 24 de ughi. Îi întărește stăpînirea și peste un rumân Alexandru cu femeia sa Mușa și cu moșia Grigorești, la Meriș, pentru că l-a scos Buliga căpitan din pușcărie cu 30 de unghi. Același voievod, în (1650-1651) întărește, aceluiași Buliga, moșia Meriș ș.a. cumpărătură. În 1678 febr. 4, Ianeza luzbașa – Mazărea din Cernădia, cu jupîneasa sa Anița și cumnatul său Nicola feciorul Bălacii, nepoți lui Dragomir Ciocîrlie din Orbești (M) dă «fiei» lor Paraschiva partea de moșie din Meriș, depre Orbești, jumătate. În 1685 nov. 21, Tudor, fiul lui Nicola, cu frații săi, vinde lui Radu fiul lui Nistor, cu frații săi, vinde lui Radu fiul lui Nistor partea de moșie din Meriș, 1 tei. Urmărind înstrăinarea moșiei, aflăm că Stoica fata Dobrei, cu fiul ei Valica, vinde lui Stroe Filipescu o jumătate de tei din Meriș,

partea ei, cu 9 taleri. În 1690 febr. 17, Mihai călugăr (Milaș Iuzbașa) din Comănești, cu feciorii, vinde lui Ștefan Cioranu mare serdar partea lui din Meriș cu rumâni și din dealul cu viile. În 1692 ian. 25, jupâneasa Milotina Cioranca, fosta soție a lui Ștefan Cioranu mare serdar, vinde lui Milcu din Baia partea de moșie din Meriș, cumpărată de la Miloș Iuzbașa. În 1693 iunie 20, Constantin voievod întărește lui Cornea Brăiloiu mare paharnic mai multe sate și rumâni, între care și Ion fiul lui Stanciu geamăn din Miroș. În 1695 nov.22, Udriște, feciorul lui Iane Iuzbașa - Mazăre din Orbești, vinde lui Milcu din Baia partea cumpărată de la Zaida 21/2 teie. Martor Geamănu din Meriș. În 1696 mai 18, Stroe Filipescu vinde lui Milcu din Baia de Aramă, 1 tei în Meriș cu 17 lei. Martor Stănilav logofăt Merișescu. Tot la aceeași dată, 12 boieri hotărânesc moșia Meriș cu cartea lui Constantin vodă, luată de Udriște cu frații săi și Valică și Tănăsie din Orbești, și jupân Mincu din Baia să aleagă cât ține fiecare. Și aici apare ca martor Stănilav logofăt Merișescu ș.a.. În 1696 mai 22, Pîrvu popii Datcu din Sto(lo)jeni vinde lui Milcu «moșteană» moșie în Meriș cu unghi 5. În 1696 sept. 19, 12 boieri între care Stănilav logofăt Merișescu, hotărânesc moșia Zăgujanii. În 1697 mai 18, Zaharia din Gorbal (Bala de Sus) vinde lui Milcu vameș din Baia de Aramă, partea de moșie din Meriș ½ din teiul megieșesc, cu 10 taleri. În 1697 august 2, Constantin vodă dă răvașe la 24 boieri luați de Milcu băiaș din Baia de Aramă și de moșnenii din Meriș să hotărânescă moșia Meriș. În 1697 aug.21, Radu din Imoasa cu verii săi vinde 1 tei mic lui Radu din Ciovîrnoșani, cu 12 taleri. Tot la aceeași dată, 24 de boieri hotărânescă moșia. În 1697 aug. 29, Constantin Vodă Brîncoveanu dă carte la 12 boieri, între care și Stănilav logofăt Merișescu să hotărânescă Erghevița, iar la 5 sept. Același an cei 12 boieri hotărânescă această moșie. În 1701 mai 21, iarăși 12 boieri, între care Stănilav logofăt Merișescu, hotărânescă moșia Brabeți.

În 1701 mai 21, iarăși 12 boieri, între care Stănilav Logofăt Merișescu, hotărânescă moșia Barbeți. În anul 1704 ian. 9, Ion Orbescu vinde lui Radu Pîrcălab din Cărlești și fiul său Pătrașcu trei funii de moșie în Meriș, pentru 3 ½ taleri. În 1704 nov. 17, 6 boieri luați de Radu lui Nistor din Cîrlești s.a. aleg moșia din Meriș. În 1704 nov 23 Ioniță Țundrea a pus zălog la Gheorghe paharnic și la fiul său Milcu din Baia de Aramă, partea lui de moșie din Meriș, a vărului său Ion fiul Niculii din Orbeni s.a. , pentru 49 taleri. În 1705 ianuarie 28, frații Bălica și Balaci din

Orbești vînd lui Milcu băiașul un tei la moșie în Meriș, cu 16 ½ taleri. În 1706 mai 12, Gherghina cu femeia lui Dochia, fata lui Dumitru Orbescu vinde jupânesei Maria din baia moșie în Meriș, cu 15 taleri. În 1708 august 13, aflăm în arhiva Mănăstirii Tismana, în care s-au păstrat cele mai multe documente, cartea marelui ban pentru judecata lui Tănăsie Țundrea din Orbești, pentru părți din Meriș, partea verilor săi Ion fiul Niculii, Avram fiul lui Radu și Drăghici feciorul lui Chircu. Procesul s-a judecat la conacul banului, din Brădești, verii lui Țundrea au întors banii. În 1712 februarie 2, Radu Nistoreanu cu fiul său Pîtrașcu vinde lui Gheorghe paharnic moșie Meriș, cu 16 taleri prin zalogire. În 1712 octombrie 25, Tănăsie Țundrea din Orbești s.a. zălogesc părțile lor din Meriș, lui Gheorghe paharnic din Baia de Aramă, pentru 28 taleri. În 1714 iulie 8, Vlad pîrcalab din Cîrlești vinde jupânesei Maria moșie în Meriș pentru 12 taleri. Ea era soția lui Gheorghe paharnic (din Baia) și el nu era aici. În 1718 mai 23, Pătrașcu – fiul lui Radu Nistorescu, cu fiul său Nistor și Dumitru Fălcoianu – fiul lui Stanca din Meriș vînd paharnicului Gheorghe Milcu băiașul în Meriș stînjeni 293. În harta lui Schwantz (din 1718-1722) găsim și satul Meriș, iar în registrul aceluiaș Schwantz din 1723, aflăm localitatea Merisch. În 1727, satul Meriș conta ca proprietate a lui Gheorghe paharnicul. Avea pîrcălab pe Dumitru Tala, 4 megieși, 1 birnic. 2 nevolnici și o văduvă. Avea 4 vie și o moară. Tot în arhiva Mănăstirii Tismana s-a păstrat scrisoarea Vlădoienilor dată Mănăstirii, prin care Caplea Pîrdeasca a data mănăstirii ½ din Vlădaia, Ștircovița și Sracov, dar Constantin, Matei, Mihai, Dumitrașcu și Fota Vlădoianu - fiii lui Conda Vlădoianu – se judecă și domnul, pentru că acestea erau „de patrie” de moștenire, aprobă să dea altă moșie în schimb și cei 5 frați cumpără Merișul de la părintele Mihai Dobrosloveanu și Maria Lupoica și l-au dat m-rii în schimb. Astfel – Tismana ajunge proprietară Merișului. În 1743 nov. 9, 9 boieri hotărnicesc moșia Orbeni despre hotarul Merișului, din Tâlva Lupului. În 1794 aflăm că Mănăstirea dă cu arendă moșiile, Ploștina, Meriș și Leurda cu 400 taleri. Tot atât încasa și 1795.

În 1795, satul Meriș își refăcea biserica de lemn cu hramul „ Sf Nicolae”, prin stăruința lui Ilie Vlădăianu, popa Pătru – lung, Barbu fiul lui Gheoghe, Tănăsie Cărbunescu și alții.

În 1831, satul avea 63 de curți. În 1832, este catagrafiat ca sat de clăcași. În 1871, Merișul e înregistrat ca sat, comuna Ploștina, plasa Motru de Sus. În 1876, satul Meriș avea biserica „ Sf,

Nicolae”, cu 104 familii, preot era Constantin Lascu, seminarist. În 1901 avea 106. Se consemna că în satul Meriș „ se găsesc mine de cărbuni”. În 1906, Merișul și Leurda formau o parohie. Biserica parohială era în cătunul Meriș, construită din lemn în 1795. Preot paroh era Ion Milotinescu cu seminar gradul II, hirotonit în 1876 martie 13. Cântăreții erau Ion C Cernăianu și Mtei Verboncu, ambii cu școala de cântăreți Biserica s-a reparat în 1878. În anul 1924, parohia Meriș avea 318 familii (socotindu-se și satul Leurda). Preot paroh era tot Ion Milotinescu cântăreși: Mihail Chițulescu cu școală și Mihail Bîrdeanu practicant.

În 1941, parohia Meriș ținea de comuna Broșteni. Satul Meriș avea 136 familii avea o bibliotecă parohială cu 285 volume. Preot era Eugen Baculescu din 1930, iar cântăreți erau Em. Bîrnaure și Gr. Gogan, ambii cu școală de cântăreți. În prezent așezările Meriș și Leurda aparțin de parohia Meriș la care slujește Ion Radu. În Meriș există biserica de lemn cu hramul „ Sf. Nicolae.

Ploștina, în trecut a fost sat de rumâni și a aparținut fostului județ Jaleș. În prezent este cartier al orașului Motru.

Etimologie: Cuvânt autohton – ploștină = un loc mocirlos, prin care mergând cineva se aud niște pleoscăituri, zgomote specifice.

Date istorice: În (1406-1418), Mircea cel mare dă Mănăstirii Tismana satul Ploștina în județul Jaleș. În 1424 august 5, Dan II voievod întărește și el satul „ Ploștina” mănăstirii Tismana. În 1428 oct. 28 satul Ploștina din județul Jaleș este din nou întărit. Un documentar similar dă Vlad voievod în 1439 august 2 lancu de Hunedoara, 1444 septembrie 20, întărește Mănăstirilor Vodița și Tismana satul Ploștina din județul Jales. În 1491 sept. 3, după tulburările provocate de turci și de unguri, Vlad voievod restabilește dreptul de proprietate al Mănăstirii Tismana asupra satului Ploștina , „pe vechiul hotar”. În 1496 aprilie 6, Radu cel Mare scutește de toate dările satul Ploștina, al mănăstirii amintite. După un gol de informații , 1534 dec. 18 Vlad voievod întărește și el stăpânirea aceleiași mănăstiri peste satul Ploștina. În 1559 ian. 7, aceluiași domnitor întărește mănăstirii Tismana satul Ploștina, în urma procesului cu satul Răgului (= Răguleni) , înaintea lui Pătrașcu voievod, cu 12 boieri. Apoi satul Răgului a luat 24 boieri, dar a rămas de lege. În 1562 ianuarie 9 Petru voievod întărește mănăstirii moșia (Ploștina) „ de la Sestrana (apă), în urma

procesului cu satul Răgului, în zilele lui Pătrașcu voievod. Ei au adus 12 boieri, iar mănăstirea a adus 24, tot atunci au restabilit hotarul. În 1594 ian.4, și Mihai Viteazul întărește mănăstirea satul Ploștina. Matei vodă în 1634 iul.30, poruncește „dijmarilor” din Mehedinți să lase în pace stupina din satul Ploștina, rămătorii și viile mănăstirii.

În 1645 aprilie 3, Matei vodă poruncește unor oameni între care Crăciun și Alexa din Ploștina să spună adevărul dacă Drăghici este din Grozăști și dacă este rumân al mănăstirii, din moșia Ploștina, l-a apucat legătura lui Mihai vodă sau nu. În 1646 mart. 31, Matei Basarab scrie marelui ban că Stanciu, Dragotă și Stăniș din Ploștina s-au scris călărași la căpitanul Paul din Strehaia. Poruncește să se întoarcă la casele lor. În Ploștina erau și moșneni.

În 1665 aug.27, Alexe Florănescu din Ploștina cu femeia sa Oprea și cu nepoții lui Florea și Stancu, închină Mănăstirii Tismana moșia lui din Roșia, ca să fie scriși la pomelnic. Martori la acest act găsim pe Călin pârcălab, Badea și Giurgi din Ploștina. În 1703 nov. 22, Dumitru din Sohodol vinde moșie în Roșița vecină cu Lupoia și Ploștina. În 1711 nov. 21, la hotărnicia moșiilor Cleșnești și Bălțatul, participă ca hotarnic și Vintilă Tutilă din Ploștina. În 1715 ian.13, Ștefan Cantacuzino poruncește strângătorilor de dări din Mehedinți să lase în pace 8 rumâni (plugari, boari, morari) care sunt ai mănăstirii Tismana și sunt trimiși la moșia Ploștina.

În 1716 apr.7, Nicolae Mavrocordat dă o poruncă similară cu lămurirea că este vorba de „un cârciumar și un boar și șase plugari” din satul Tismana, veniți la Ploștina. Aici în satul Ploștina, mănăstirea avea o cârciumă și o moară. În harta lui Del Chiaro din 1718, găsim satul „Plosciani”.

Între 1718-1723, în harta lui Schwantz și în registrul de localități ale aceluiași inginer, găsim satul „Ploștina”.

În catagrafia din 1727 găsim și moșia Ploștina a mănăstirii Tismana cu 10 birnici, între care „Dumitrașcu Plugariu”, doi nevolnici și două văduve. Pârcălab era lorga. Interesant de reținut este și faptul că în 1739-1740, moșia Ploștina, partea mănăstirii, a produs 7,5 kile de orz. Erau aici și moșneni. În 1786 mai 24, între sătenii ce dau mărturie pentru hotarul Merișul al mănăstirii Tismana, aflăm pe Daia Filimon din Ploștina.

În 1794 aflăm că Mănăstirea Tismana dăduse cu arendă Ploștina, Merișu și Leurda cu 400 taleri. În 1795 la fel.

Interesant de reținut este și faptul că în 1808 Ghiță Siciofi zugrav din ploștina a împodobit policrom biserica din Prejna și a făcut portretul lui Tudor Vladimirescu și al lui Gheorghe Duncea.

În 1831, satele Ploștina, Leurda și Merișu făceau parte din plasa Baia. Ele erau proprietatea Mănăstirii Tismana și erau deci clăcașe.

Catagrafia din 1840 înregistrează satul Ploștina, cu o biserică de lemn, cu hramul „ Sf. Ioan Botezătorul”, făcută în 1791 oct.26, de Paul Grecu și Lepădat Grecu și avea o mahala : Cireșu. În 1845, satul ținea de plasa Motru de Sus și avea 45 de familii. La biserica „ Sf. Ion „ slujea preotul Ion fiul lui Ion Stănciulescu hirotonit în 1825 fev. 2, (pe această biserică). Paracliserul era Dumitru fiul lui Constantin Simon. Tot acum satul avea mahalalele : Cireșu, Leurda și Merișu.

În 1863 dec.13, Cuza vodă expropriează moșia ploștina ce avea un venit anual de 32 000 lei. Peste terenul cu care au fost împrăștiți clăcașii, aceștia au mai cotoșit 184 pogoane și peste care „ au fost puși în posesie „. În 1897, deci după 30 de ani, Statul revendică cele 184 pogoane, dar pierde. Partea rămasă Statului a fost arendată pe rând de : Hergot, Știucan, Ștefănescu și Iancu Bărbulescu. Aceștia dau pământul în dijma țăranilor. În 1907 , 307 țărani din Ploștina și Leurda, la 11 martie , adresează Ministerului de Interne și Președinției Consiliului de Miniștri o reclamație din care reținem: „ Biciul ispravnicului pocnește încă șa spatele nostru și se încovoie pe spinarea celor slăbiți din noi și a nevestelor noastre”. Mulți, spune documentul „ nu au nici cel puțin loc de casă în această țară ce se zice că e țară românească”. Din delegația ce a dus reclamația făceau parte : Vasile Măroiu, Ion Gh. Albici , preot C. Albișoreanu, Gh. Barbălată, Ion Ploștinenu, I. C. Ungureanu, Dumitru Niță Mihail, Vasile Barbălată, Costache Ciortan, C. Sarcău, Ion Bîrdeanu, Ghiță I. Ciortan, Ion Butariu, P. Neagoe, Petre Olarul și Gh.Gogan. La București au fost arestați și trimiși la Ploștina să fie executați. La gara Strehaia soldații au fraternizat cu condamnații și le-au dat drumul. Au stat în păduri două săptămâni și au scăpat de călăi (Ibidem).

În 1906 s-a construit școala, primăria și s-a înființat banca populară.

În 1876 la biserica „ Sf.Ioan Botezătorul” din Ploștina, slujea Nicolae Ploștinaru, practicant. Cu toate acestea , biserica se află în 1840, în cătunul Potcașa (azi Dealul Pomilor), care din cauza numelui va fi evitat. Potcașa sau Porcoși(M) , acum pe nume nou Dealul Pomilor, în prezent aparține orașului Motru.

Etimologie. Toponim autohton, femininul antroponimului Porca, Porcașu. Vezi și Porcărești.

Date istorice. Biserica acestui sat ar fi fost în cimitirul vechi din Ploștina, pe dealul de deasupra actualei biserici parohiale, iar în 1821 ar fi fost mutată pe actuala vatră. În prezent este „ total ruinată”.

Deosebit de interesantă este clopotnița de zid, monument istoric, construită între anii 1840-1850, de preotul Ion Stănciulescu . Pe sub al doilea nivel se intră în curtea bisericii. Catul întâi are odaie zugrăvită „ca un interior de biserică”. Pe peretele de apus sunt zugrăviți ctitorii : „ Preotul Popa Iona și Ion Stănciulescu” în veșminte preoțești. Lângă el fetița „ Marina”. La sud „ Preoteasa Călina soția” cu doi copii „ Stan” și altul al cărui nume e șters. Preotul Ion Stănciulescu, rămânând văduv și singur „ s-a mutat în această cameră și a sfârșit viața ca un pustnic. Se află aici icoana hramului „ Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” și icoana „ Sf. Gheorghe” omorând hidra. Pe ea este inscripția „ S-au dăruit de mine Gheorghe Zugrav .

Clopotnița aceasta este „ un adevărat giuvaer, perfect armonizat”. În 1871 , era cătun al comunei Ploștina, ca și în 1914. În *Ghidul drumurilor* (Buc. 1928) apare sub numele de „Porcoasa”. În prezent ține de parohia Ploștina. ROSIUTA, sat moșneni, în prezent cartier al orașului Motru.

Etimologia. Diminutiv de la roșia. În sanscrită arușa = roșu . Numele destul de vechi vine de la culoarea pământului de aici. A fost confundată cu Roșiuța de lângă Roșia de Jos, cu Roșia de Jiu . Cel mai vechi document, care amintește aceste meleaguri este emis de Mihai Viteazul, în (1593 oct. – 1594 sept. 12), prin care întărește stăpânirea lui Dragotă din Lupoae peste moșia în Lupoae „ pe râu până în Furca Poeniței și din Dealul Roșii. La 27 aug, 1665, Alexie din Ploștina și soția sa Oprea dăruiesc Mănăstirii Tismana partea lor de moșie din Roșia ca să fie scrieși la pomelnic. În 1703 nov. 22 , Dumitru din Sohodol , vinde moșie în Roșiuța, vecină cu Lupoia și

Ploștina. În 1710 nov. 1, Leontie monah (Lupu, Glogoveanu), cu fii săi mânăstirea Tismana, unde se călugărise, moșia Roșiuța partea moașei sale Maria, cumpărată de boierul ei, Roman.

În 1801, sătenii din Roșiuța își ridicau o biserică și deci era o unitate aparte. În adevăr în catagrafia din 1840, aflăm satul Roșiuța de moșneni pendinte de plasa Baia, cu o biserică de lemn cu hramul „Intrarea în Biserică”, făcută în 1801 martie 30, de popa Dumitrașcu Roșianu, popa Ion Mențanu, popa Radu Forlafu. Satul avea și o mahala : Lupoita. În 1845, satul ținea de plasa Motru de Sus., conta ca sat de moșneni și avea 68 familii. La biserica amintită slujea preotul Gheorghe fiul lui Matei Niculescu hirotonit în 1825 iul. 24 pe biserica din mahalaua Lupoiaia. Cîntăreț era Dumitru Oznaga, iar paracliser era Dinu fiul lui Niță Perlea (M.O., 1965, p.830). În 1846 mai 9 , Niță Gîrlă din satul Roșiuța plasa Motru de Sus, scrie lui Surdu Pîrvuțoiu să nu mai ceară bani Aniței soția lui Alexandru Bălan (din Cîmpu Fomii), amenințându-l că-l reclamă la Ocârmuire . În 1872, „ Roșiuța” era sat în plasa Motru de Sus și forma comună cu cătunele Lupoita și Valea Largă. În 1876, de comuna Ploștina țineau satele Cireșu , Merișu, Leurda , Roșiuța, Lupoita , Lupoiaia și Valea Mânăstirii, Parohia Roșiuța avea 100 de familii cu biserica „Intrarea în biserică” și postul de preot era vacant. În 1900, Roșiuța era comună și avea în compunerea sa cătunele : Lupoita, Stirbețul, Cacovia și Valea Mare. Avea școală frecventă de 53 elevi. În 1914, comuna Ploștina avea satele : Ploștina, Roșiuța , Lupoita și Merișu și cătunele „ Insurăței și Porcașa. În 1906 parohia Roșiuța avea 325 familii și era compusă din satul Roșiuța și cătunul Lupoita. În Roșiuța se afla biserica de lemn cu hramul „Intrarea în Biserică” și era preot aici Gh. Roșieteanu cu seminar gradul I, hirotonit în 1880, aprilie.22, iar supranumerar I. Mențianu grămatic hirotonit în 1861, mai 21 . Cîntăreț era Ion Brebenaru. În 1924 se menționează ca biserica parohială Roșiuța cu hramul amintit , de zid, se începuse în 1909. Era preot aici Grig. Roșieteanu și avea doi cîntăreți : Const. I. Popescu și Gh. P. Făget, ambii cu școală. În 1941, satul Roșiuța avea 235 familii, Biserica de zid a fost sfințită în 1931, Biblioteca avea 210 volume. Era preot aici Al. I. Ciortan și avea cîntăreți pe I. I. Osnaga și Vasile Drăgătoiu. În prezent satele Roșiuța și Lupoita aparțin de parohia Roșiuța și Lupoita aparțin de parohia Roșiuța și au preot pe Ilie Ungureanu.

BISERICA CU HRAMUL „SFÎNTUL MUCENIC NESTOR„ DIN MOTRU , Orașul Motru a fost ridicat datorită exploatării zăcămintelor de cărbune din aceste binecuvântate locuri, Cartierele își aveau bisericile lor, dar orașului lipsea o biserică demnă de măreția așezării. Biserica a fost ridicată în zilele luminoase pe care le trăim. Lucrările au început la 18 august 1983 și au fost terminate în 1986, când a fost sfințită în ziua de 27 octombrie 1986, de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Dr. Nestor Vornicescu. Biserica are trei turlle și este în formă de cruce. Lungimea e de 30 m, lățimea interioară la sânnuri e de 15,50 m ; înălțimea turlei principale e de 25 m, acoperiș din tablă.

Catedrala orașului Motru cu hramul „ Sfintului Mucenic Nestor” este așezată la intersecția șoselelor Drobeta Turnu- Severin –Motru – Tîrgu- Jiu și Văgiulești – Motru – Glogova – Baia de Aramă, în partea de nord a căii ferate, la circa 250 m departe de centru. Aici este și cimitirul. Atît orașul cît și biserica s-au construit pe locuri virane . Terenul respectiv aparținea satului Ploștina. Pe locul unde s-a construit biserica ar fi fost un schit. S-a reconstruit aici și o fîntînă. Biserica constituie o podoabă a arhitecturii, dar în același timp este o dovadă peste veacuri a sentimentelor religioase, creștine ortodoxe, de care sunt animați credincioșii din această străveche vatră românească .

Selecții din cărțile vremii făcute de PREOT FOTESCU ION – PAROHIA ROȘIUȚA